

MARK JANSE

Αξό, Αξενοί, Αξενίτ'κα: Μία προσωπική προσέγγιση

Είναι μεγάλη μου χαρά και μεγάλη μου τιμή να συνεισφέρω στον παρόντα τόμο με θέμα την γλώσσα και την ιστορία της Αξού Καππαδοκίας. Είχα το προνόμιο να γνωρίσω προσωπικά πολλούς Αξενούς στα ταξίδια μου στην Ελλάδα, ειδικά στη Θεσσαλονίκη, στην Αξό Γιαννιτσών, στην Αξό Μυλοποτάμου, στα ετήσια πανελλήνια Γαβουστήματα Καππαδοκών, στις συνελεύσεις της Πανελλήνιας Ένωσης Καππαδοκικών Σωματίων (Π.Ε.Κ.Σ.) και κατά τη διάρκεια δυνών προσκυνημάτων του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στην Καππαδοκία το 2010 και πάλι το 2013, όταν λειτούργησε για πρώτη φορά στον Ιερό Ναό της Αγίας Μακρίνας της Αξού. Η τύχη τα έφερε έτσι και γνώρισα την Ιορδάνα Χατζησισάκ και τον Κώστα Αβανίδη, οι οποίοι με φιλοξένησαν στην εκπομπή τους «Μνήμες Καππαδοκίας» από τον σταθμό Ράδιο Ακρίτες. Γνώρισα επίσης τους Κώστα Καδεμίλη, Μπάμπη Καδεμίλη, Ευθύμη Λαυρεντίδη, Γεώργο Μαρταβαντζή, Απόστολο Παυλίδη, Μιχάλη Περσεμάτη, Κώστα Τοπτσή, Σύμο Τοπτσή, Χριστόφορο Ζαχαριάδη και άλλους πολλούς – *κι ούτ'α αρκαδά'σα γέναμ'*.

Παρόλο που είχα αρκετά μαθήματα αρχαίας και μεσαιωνικής ιστορίας κατά την διάρκεια των σπουδών μου, δεν ήξερα σχεδόν τίποτα για την ιστορία της Καππαδοκίας και της Μικράς Ασίας γενικότερα κατά την βυζαντινή και οθωμανική περίοδο με εξαίρεση το ιστορικό πλαίσιο του έπους του Διγενή Ακρίτα. Όταν άρχισα να με ενδιαφέρει η καππαδοκική διάλεκτος στο πλαίσιο της διδακτορικής μου έρευνα από το 1992 και πέρα, συνειδητοποίησα σύντομα ότι έπρεπε να μάθω περισσότερα για την ιστορία της Καππαδοκίας για να κατανοήσω την φύση και την εξέλιξη αυτής της συναρπαστικής ποικιλίας της ελληνικής γλώσσας. Όσα ξέρω σήμερα, τα

έμαθα από τις μελέτες των Αναστασιάδη,¹ Αρχελάου,² Βρυώνη,³ Cooper,⁴ Καραθανάση,⁵ Καραλίδη,⁶ Κιτρομιλήδη,⁷ Κωστάκη,⁸ Νίγδελη,⁹ Ρίζο,¹⁰ Τακαδόπουλο,¹¹ Van Dam,¹² Φαρασόπουλο,¹³ Χωλόπουλο,¹⁴ και άλλων πολλών.¹⁵ Απαραίτητη είναι η χρήση της ηλεκτρονικής *Encyclopedia*

¹ Β. Αναστασιάδης, «Ιστορία και γλώσσα της Καππαδοκίας και το ιδίωμα των Φαράσων», *Μικρασιατικά Χρονικά* 16 (1975) 150-184.

² Ι.Σ. Αρχέλαος, *Η Σινασός: ήτοι θέσις, ιστορία, ηθική και διανοητική κατάστασις, ήθη, έθιμα και γλώσσα της εν Καππαδοκία κομποπόλεως Σινασού, εν επιμέτρω δε και σύντομος περιγραφή των εν ταις επαρχίαις Καισάρειας και Ικονίου Ελληνικών Κοινοτήτων, ως και των εν αύταις σωζομένων ελληνικών διαλέκτων εν σχέσει προς την εν Σινασώ λαλουμένην*, Αθήνα 1899.

³ S. Vryonis, *The decline of Medieval Hellenism in Asia Minor and the process of islamization from the eleventh through the fifteenth century*, Μπέρκλι 1971, *Byzantium: its internal history and relations with the Muslim world*, Λονδίνο 1971, *Studies on Byzantium, Seljuks, and Ottomans*, Μάλμπου 1981.

⁴ J.E. Cooper, *Life and society in Byzantine Cappadocia*, Νέα Υόρκη 2012.

⁵ Α.Ε. Καραθανάσης, *Καππαδοκία: συμβουλή στην ιστορία και τον πολιτισμό του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας*, Θεσσαλονίκη 2008.

⁶ Κ.Ι. Καραλίδης, *Τσαρική Νίγδης Καππαδοκίας*, Β' έκδοση, Αθήνα 2005.

⁷ Π.Μ. Κιτρομιλήδης, «Ο εξισλαμισμός της Μικράς Ασίας και οι ιστορικές καταβολές των ελληνοτουρκικών σχέσεων», *Μικρασιατικά Χρονικά* 11 (1975) 318-337, «Η έξοδος της κεντρικής και νότιας Μικρασίας», *Η Έξοδος*, επιμ. Γ. Μουρέλος, Αθήνα 1982, τ. Β', σ. κγ'-μ', «Ethnic survival, nationalism and forced migration: the historical demography of the Greek community of Asia Minor at the close of the Ottoman era», *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών* 5 (1984-1985) 9-44, «Greek irredentism in Asia Minor and Cyprus», *Middle Eastern Studies* 26 (1990) 3-17, «The end of empire, Greece's Asia Minor Catastrophe and the Ecumenical Patriarchate» *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών* 17 (2011) 29-42.

⁸ Θ.Π. Κωστάκης, *Η Ανακού*, Αθήνα 1963, *Το Μιστί της Καππαδοκίας*, Αθήνα 1977.

⁹ Από τα πολλά βιβλία που μου χάρισε ο συνάδελφος και φίλος μου Κώστας Νίγδελος θα ήθελα να αναφέρω τα εξής: *Η Μαλακοπή της Καππαδοκίας*, Συκιές 1998, *Η Νεάπολη της Καππαδοκίας*, Νεάπολη 2006, *Τα Φλογητά της Καππαδοκίας: Σουβερμέζ*, Πολύγυρος 2006, *Τα Λίμνα, Γκιολτζούκ της Καππαδοκίας*, Νεάπολη 2012, *Ανταβάλ – Ακτάς: Μία πρώτη ιστορική προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη 2015, *Αραβησσός, Γκιούλ Σεχίρ της Καππαδοκίας*, Θεσσαλονίκη 2018, *Καππαδοκία: λατρευτικά και άλλα τινά στον αέναο κύκλο του χρόνου: μια πρώτη ιστορική προσέγγιση*, Αθήνα 2018, *Καππαδοκία: μouxαμπέτια, παραμύθια, και ... άλλα τινά*, Θεσσαλονίκη 2019, μαζί με την συνάδελφο και καλή φίλη μου Ιορδάνα Χατζηισαάκ: *Ιερός Ναός Αγίας Μακρίνας, Αζός Καππαδοκίας*, Νεάπολη 2010, *Το Χαλβάντερε της Καππαδοκίας*, Νεάπολη 2010, μαζί με τον Γιάννη Σταματιάδη: *Τα Σύλλατα της Καππαδοκίας*, Νέα Σύλλατα 2008.

¹⁰ Σ.Ν. Ρίζος, *Η Σινασός*, Αθήνα 2007.

¹¹ Λ.Θ. Τακαδόπουλος, *Η Σινασός που έσβησε*, επιμ. Μ. Βαϊάννη – Σ. Ροϊδης, Αθήνα 1982.

¹² R. Van Dam, *Kingdom of snow: Roman rule and Greek culture in Cappadocia*, Φιλαδέλφεια 2002, *Becoming Christian: the conversion of Roman Cappadocia*, Φιλαδέλφεια 2003, *Families and friends in late Roman Cappadocia*, Φιλαδέλφεια 2003.

¹³ Σ.Σ. Φαρασόπουλος, *Τα Σύλλατα: μελέτη του νομού Ικονίου*, Αθήνα 1895.

¹⁴ Σ. Χωλόπουλος, «Μονογραφική ιστορία Ζήλης ή Σύλλατας», *Ξενοφάνης* 2 (1905) 92-96, 140-144, 205-210, 284-288, 322-327, 342-344.

¹⁵ Για το Βυζάντιο γενικότερα έμαθα πολλά από τα βιβλία του J.J. Norwich: *Byzantium: the early centuries*, Λονδίνο 1990, *Byzantium: The apogee*, Λονδίνο 1993, *Byzantium: the decline and fall*, Λονδίνο 1995. Επίσης: C. Mango, *The Oxford history of Byzantium*, Οξφόρδη 2002, J. Herrin, *Byzantium: the surprising life of a medieval empire*, Πρίνστον 2008, T.E. Gregory, *A history of Byzantium*, 2η έκδοση, Τσίτσεστερ 2009, J. Harris, *The lost world of Byzantium*,

of the Hellenic World: Asia Minor.¹⁶ Μεγάλη εντύπωση και φοβερή συγκίνηση μου έκαναν οι μαρτυρίες των προσφύγων Καππαδοκών που συγκεντρώθηκαν στον δεύτερο τόμο της *Εξόδου*.¹⁷ Οι ίδιες μαρτυρίες και άλλες πολλές είναι τώρα διαθέσιμα στο ψηφιοποιημένο αρχείο του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών (Κ.Μ.Σ.),¹⁸ το οποίο περιέχει 251 φακέλους πληροφορητών από την Αζό. Ο θησαυρός πληροφοριών για την ιστορία και την λαογραφία της Αζού Καππαδοκίας είναι η ανεκτίμητη μονογραφία του μεγάλου Αξενού Γεωργίου Μαυροχαλυβίδη,¹⁹ μαζί με τις πρόσφατες μελέτες της Κολιαδήμου για την μετανάστευση των Αξενών.²⁰

Με βάση τις προαναφερόμενες μελέτες αποτόλμησα ο ίδιος να γράψω για την ιστορία της Καππαδοκίας σε διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες.²¹ Το επίκεντρο της έρευνάς μου, ωστόσο, είναι η καππαδοκική διάλεκτος από γλωσσολογική άποψη.²² Η μύησή μου στην καππαδοκική γλωσσ-

New Haven 2015. Απαραίτητα είναι τα επόμενα εγχειρίδια: *The Κέιμπριτζ Medieval History*, τ. 4: *The Byzantine Empire*, επιμ. J.M. Hussey, Κέιμπριτζ 1966-1967, *The Oxford dictionary of Byzantium*, επιμ. A.P. Kazhdan, Οξφόρδη 1991, *The Oxford handbook of Byzantine studies*, επιμ. E. Jeffreys κ.α., Οξφόρδη 2008, *The Cambridge History of the Byzantine Empire*, επιμ. J. Shepard, Κέιμπριτζ 2019. Για την νεώτερη ιστορία της Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα έμαθα πολλά από τα βιβλία των Α.Ε. Βακαλόπουλος, *Νέα ελληνική ιστορία, 1204-1985*, Θεσσαλονίκη 2005, T.W. Gallant, *Modern Greece: from the war of independence to the present*, 2η έκδοση, Λονδίνο 2016, R. Beaton, *Greece: biography of a modern nation*, Λονδίνο 2019, R. Clogg, *A concise history of Greece*, 4η έκδοση, Κέιμπριτζ 2021. Απαραίτητη βέβαια είναι η *Ιστορία του ελληνικού έθνους*, 16 τόμοι, Αθήνα 1970-2000.

¹⁶ Βλ. asiaminor.ehw.gr.

¹⁷ *Η έξοδος*, τ. Β'. *Μαρτυρίες από τις επαρχίες της κεντρικής και νότιας Μικρασίας*, επιμ. Γ. Μουρέλος, Αθήνα 1982.

¹⁸ Βλ. archives.search.kms.org.gr.

¹⁹ Γ.Π. Μαυροχαλυβίδη, *Η Αζό Καππαδοκίας*, Αθήνα 1990.

²⁰ Α. Κολιαδήμου, *Από την Αζό της Καππαδοκίας στο νομό Πέλλας: προσφυγικές διαδρομές*, Θεσσαλονίκη 2015, *Πρόσφυγες στον νομό Πέλλας: 1912 – 1967*, Θεσσαλονίκη 2018.

²¹ M. Janse, «Grieks lichaam, Turkse ziel: multiculturele symbiose in Cappadocië en de Cappadocische Diaspora», *Them or us: essays over filosofie, politiek, religie en cultuur van de Antieke Oudheid tot Islam in Europa ter ere van Herman De Ley*, επιμ. D. Praet, Γάνδη 2008, σ. 107-137, «Christendom en Islam in Ottomaans Cappadocië», *Islam en christendom*, επιμ. D. Praet & J. Nelis, Γάνδη 2018, σ. 289-304, «Kapadoški grščina: sociokulturna in jezikovna zgodovina», *Keria: Studia Latina et Graeca* 22 (2020) 13-33, «A kappadókiaiak és nyelvéük a Kr. e. II. évezredtől napjainkig», *Antik Tanulmányok* 64 (2020) 275-293, «De Katpatuka a Jonanistan: el surgimiento, la muerte y la resurrección del griego de Capadocia», *Estudios Clásicos* 158 (2020) 13-38, «Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; (Acts 21:37): the survival of Cappadocian Greek», *Cursor: Zeitschrift für Freunde der Lateinischen Sprache und europäischen Kultur* 16 (2020) 49-57, www.amici-online.eu/Cursor_16.pdf.

²² Το ενδιαφέρον μου για τα καππαδοκικά προκλήθηκε κατά τη διάρκεια της διδακτορικής μου έρευνας για την εξέλιξη της σειράς των λέξεων στην ιστορία της ελληνικής γλώσσας (M. Janse, *The distribution of the enclitic personal pronouns in New Testament Greek in the light of the Septuagint and the Modern Greek dialects of Asia Minor*, Γάνδη 1995, πρβ. *Dissertation Abstracts International* 58 (1997) 776-C). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τις πρώτες μου δημοσιεύσεις για τα καππαδοκικά με θέμα τη σύνταξη των κλιτικών αντωνυμιών στην καππαδοκική και σε άλλες μικρασιατικές διαλέκτους (M. Janse, «La position des pronoms personnels enclitiques en grec néo-testamentaire à la lumière des dialectes néo-helléniques», *La koiné grecque antique I*, επιμ. C. Brixhe, Νανσί 1993, 83-121, «Son of Wackernagel: The distribution of object clitic pronouns in Cappadocian», *Themes in Greek linguistics*, επιμ. I. Philip-paki-Warburton κ.α., Αμστερνταμ 1994, 435-442, «Cappadocian clitics and the syntax-morphology interface»,

σολογία ήταν το κλασσικό έργο του Dawkins.²³ Σύντομα συνειδητοποιήσα ότι έπρεπε να μάθω νέα ελληνικά για να μελετήσω τις πολλές μελέτες που γράφτηκαν από Έλληνες φιλολόγους και διαλεκτολόγους όπως ο Αλεκτορίδης,²⁴ ο Αναστασιάδης,²⁵ ο Αρχέλαος,²⁶ ο Βαλαβάνης,²⁷ ο Καρολίδης,²⁸ ο Καρφόπουλος,²⁹ ο Κεσίσογλου,³⁰ ο Κρινόπουλος,³¹ ο Κωστάκης,³² ο Λεβίδης,³³ και ο Φωστέρης.³⁴ Η κύρια πηγή για τα Αξενίτ'κα είναι βέβαια οι γνωστές και πολύτιμες μελέτες των Μαυροχαλυβίδη και Κεσίσογλου.³⁵

Με βάση τις προαναφερόμενες μελέτες έχω δημοσιεύσει περισσότερα από τριάντα επιστημονικά άρθρα για διάφορα θέματα φωνητικής, φωνολογίας, μορφολογίας, σύνταξης, λεξιλογίου και ετυμολογίας καθώς και για την ιστορία και την διαλεκτολογία της καππαδοκικής,³⁶ συμπεριλαμβανομένης μιας συγκριτικής γραμματικής των καππαδοκικών υποδιαλέκτων.³⁷ Από το 2005

Themes in Greek linguistics II, επιμ. B.D. Joseph κ.α., Άμστερνταμ 1998, σ. 257-281).

²³ R.M. Dawkins, *Modern Greek in Asia Minor: a study of the dialects of Silli, Cappadocia and Phárasa with grammar, texts, translations and glossary*, Κέιμπριτζ 1916.

²⁴ Α.Σ. Αλεκτορίδης, «Λεξιλόγιον του εν Φερτακαίνις της Καππαδοκίας γλωσσικού ιδιώματος», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος* 1 (1885) 480-508, «Άσματα καππαδοκικά», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος* 1 (1885) 712-728.

²⁵ Αναστασιάδης, Β. Κ., «Ιστορία και γλώσσα της Καππαδοκίας και το ιδίωμα των Φαράσων», *Μικρασιατικά Χρονικά* 16 (1975) 150-184, *Η σύνταξη στο φαρασιώτικο ιδίωμα της Καππαδοκίας σε σύγκριση προς τα υπόλοιπα ιδιώματα της Μ. Ασίας, καθώς και προς την αρχαία, τη μεσαιωνική και τη νέα ελληνική γλώσσα*, Θεσσαλονίκη 1976, «Μερικές ομοιότητες της ποντιακής διαλέκτου με νεοελληνικά μικρασιατικά γλωσσικά ιδιώματα», *Αρχαίον Πόντου* 46 (1995) 74-125.

²⁶ Ι.Σ. Αρχέλαος, *Η Σινασός*, ό.π. (υποσημ. 2).

²⁷ Ι. Βαλαβάνης, *Μικρασιατικά*, Αθήνα 1891.

²⁸ Π.Κ. Καρολίδης, *Γλωσσάριον συγκριτικόν ελληνοκαππαδοκικών λέξεων ήτοι η εν Καππαδοκία λαλουμένη ελληνική διάλεκτος και τα εν αυτή σωζόμενα ίχνη της αρχαίας καππαδοκικής γλώσσης*, Σμύρνη 1885.

²⁹ Π. Καρφόπουλος, «Γραμματικά; λεξιλόγιον». In Eleni G. Tzioutzia (ed.), *Μαλακοπή Καππαδοκίας: Μέσα από πηγές, έγγραφα και μαρτυρίες*. Θεσσαλονίκη 2008, σ. .

³⁰ Ι.Ι. Κεσίσογλου, *Το γλωσσικό ιδίωμα του Ουλαγάτς*, Αθήνα 1951. Βλ. και υποσμ. 34 και 35.

³¹ Σ. Κρινόπουλος, *Τα Φερτάκαινα από εθνολογικήν και φιλολογικήν έποψιν εξεταζόμενα*. Αθήνα 1889.

³² Costakis, A. P. 1964. *Le parler grec d'Anakou*, Αθήνα, Θ.Π. Κωστάκης, «Παρατηρήσεις στη φωνητική του μιστιώτικου καππαδοκικού ιδιώματος», *Λεξικογραφικόν Δελτίον* 17 (1991) 175-188. Βλ. και υποσημ. 8.

³³ Α. Λεβίδης, *Πραγματεία περί της εν Καππαδοκία λαλουμένης γλώσσης: μετά των δημοδών ασμάτων, αιγιμάτων, παροιμιών, ευχών καταρών, όρκων, κυρίων ονομάτων, μύθων ασμάτων μεσαιωνικών, γραμματικής και γλωσσαρίων οκτώ και σημειώσεων*, Ανέκδοτο χειρόγραφο 1892 (Οξφόρδη, Arch. Z. Dawk. 22), πρβ. M. Janse, «Back to the future: Akritic light on diachronic variation in Cappadocian (Asia Minor Greek)», επιμ. K. Bentein – M. Janse, *Varieties of Post-Classical and Byzantine Greek*, Βερολίνο 2020, σ. 201-239.

³⁴ Δ. Φωστέρης, «Το Αραβάνιον», *Μικρασιατικά Χρονικά* 5 (1952) 133-177, «Το Αραβάνιον Καππαδοκίας», *Μικρασιατικά Χρονικά* 6 (1955) 323-343, Δ. Φωστέρης – Ι.Ι. Κεσίσογλου, *Λεξιλόγιο του Αραβανί*, Αθήνα 1960.

³⁵ Γ.Π. Μαυροχαλυβίδης – Ι.Ι. Κεσίσογλου, *Το γλωσσικό ιδίωμα της Αζού*, Αθήνα 1960, Ι.Ι. Κεσίσογλου, «Ερμηνευτικό και ετυμολογικό λεξιλόγιο του γλωσσικού ιδιώματος της μονογραφίας *Η Αζό Καππαδοκίας*», ό.π. (υποσημ. 19), σ. 607-654.

³⁶ Βλ. biblio.ugent.be/person/801000503447.

³⁷ M. Janse, «Η καππαδοκική διάλεκτος», *Νεοελληνικές διάλεκτοι*, επιμ. Χρ. Τζίτζιλής, Θεσσαλονίκη 2022, 91 σ.,

ασχολούμαι ιδιαίτερα με τα Μισώτικα, δηλαδή το γλωσσικό ιδίωμα του Μιστί που μιλιέται ακόμα στο Νέο Αγιονέρι Θεσσαλονίκης, στο Ξυροχώρι Κιλκίς και στη Μάνδρα Λαρίσας.³⁸ Μαζί με την συνάδελφο και καλή φίλη Άγγελική Ράλλη ασχολούμαστε με την τεκμηρίωση και περιγραφή.³⁹ Μαζί με τον συνάδελφο και καλό φίλο Δημήτρη Παπαζαχαρίου και την διδακτορική μας φοιτήτρια Νικόλ Βασάλου μελετάμε τα ομιλούμενα Μισώτικα από φωνητική και φωνολογική άποψη.⁴⁰

Όταν ήμουν επισκέπτης υπότροφος του κολεγίου All Souls της Οξφόρδης το 2007 και πάλι το 2014, μετέγραψα διάφορα ανέκδοτα παραμύθια από την Αξό που δεν συμπεριλήφθηκαν στο βιβλίο R.M. Dawkins.⁴¹ Η διδακτορική μου φοιτήτρια Eline Daveloose επιμελήθηκε τρία παραμύθια με γραμματικές και λεξικογραφικές σημειώσεις στην μεταπτυχιακή της διατριβή για το οποίο της απονεμήθηκε το ετήσιο βραβείο του Ινστιτούτου Κλασικών Σπουδών της Γάνδης.⁴² Μαζί έχουμε δημοσιεύσει ένα περίεργο παραμύθι για έναν Κύκλωπα από την Αξό,⁴³ και στον παρόντα τόμο δημοσιεύουμε ένα διήγημα του Αποστόλου Παυλίδη.⁴⁴ Ελπίζουμε να έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε τα υπόλοιπα διηγήματα αλλού και έτσι θα συνεχίσουμε την μελέτη του ιδιώματος της Αξού.

υπό έκδοση.

³⁸ Πρβ. Α. Κοτσανίδης, *Το γλωσσικό ιδίωμα του Μιστί Καππαδοκίας*, Κιλκίς [2006], Σ.Κ. Κοιμίσσογλου «Η καππαδοκική διάλεκτος», *Μιστί Καππαδοκίας: η Μάνη των Ελλήνων της Μικράς Ασίας*, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 159-259, Θ. Φατές, *Χιογός ως σι χαρίσ'*: εκμάθηση του μισιτώτικου ιδιώματος (άνευ διδασκάλου), Κόνιτσα 2012.

³⁹ Α. Ράλλη, «Μικρασιατικά, Καππαδοκικά, Αξενιώτικα: παρελθόν, παρόν, μέλλον» (Μέρος Α').

⁴⁰ Ν. Βασάλου – Δ. Παπαζαχαρίου – Μ. Janse», «The vowel system of Mišótika Cappadocian», επιμ. Α. Alexiadou κ.α., *Papers from the 12th International Conference of Greek Linguistics*, Βερολίνο 2017, σ. 1139-1154, «Methodological principles of Mišótika Cappadocian data collection», επιμ. Ι. Kappa κ.α., *Proceedings of the 7th International Conference on Modern Greek Dialects and Linguistic Theory*, Ρέθυμνο 2019, σ. 218-225, «Variation in the vowel system of Mišótika Cappadocian: findings from two refugee villages in Greece», επιμ. Μ. Chondrogianni κ.α., *Proceedings of the 13th International Conference on Greek Linguistics*, Λονδίνο 2019, σ. 285-294, «Dialect contact in the vowel system of Mišótika Cappadocian», επιμ. Η. Van de Velde κ.α., *Language variation - European perspectives VIII: Selected papers from the 10th International Conference on Language Variation in Europe*, Άμστερνταμ 2021, σ. 248-267, «Vowel variation in the Mišótika Cappadocian of Mandra (Larissa)», επιμ. Μ. Janse κ.α., *Proceedings of the 9th International Conference on Modern Greek Dialects and Linguistic Theory*, Πάτρα 2022, υπό έκδοση.

⁴¹ R.M. Dawkins, *ό.π.* (υπόσημ. 23). Τα παραμύθια αυτά βρίσκονται στο χειρόγραφο «Kappadokia 1911: Ghurzone, Fertek, Delmeso, Axo» (Οξφόρδη, Arch. Z. Dawk. 28.4).

⁴² E. Daveloose, *Over broers, zussen en schapenhoeders: editie van drie onuitgegeven Cappadocische volksverhalen uit Axo met grammaticale en lexicale commentaar*, Γάνδη 2019, πρβ. της ίδιας «Door het oog van de naald: het Cappadocisch Grieks», *Handelingen* 74 (2022) υπό έκδοση.

⁴³ M. Janse – E. Daveloose, «De cycloop (Axo, 1911)», επιμ. T. Scheijnen – B. Verhels, *Parels in schrift: huldeboek voor Marc De Groote*, Γάνδη 2019, σ. 67-70, E. Daveloose – M. Janse – J. Vandewalle, «An eye for an eye: a Cyclops tale from Axo (Cappadocia)», υπό έκδοση.

⁴⁴ M. Janse – E. Daveloose, «Λεξικογραφικές παρατηρήσεις στο διήγημα του Αποστόλου Παυλίδη: *Τα μέτερ' τα βάσανα κανείνα με ήρυν σ' ούλο τον κόσμο*» (Μέρος Α').

Έκλεισα την Καππαδοκία και τους Καππαδόκες στην καρδιά μου. Είναι χαρά και τιμή μου να γράψω και να μιλήσω για την ιστορία και τις γλώσσες της Καππαδοκίας. Έδωσα περισσότερες από εκατό προσκεκλημένες διαλέξεις, σεμινάρια και μαθήματα με αυτό το θέμα σε κορυφαία ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια και ερευνητικά ινστιτούτα, σε πολιτιστικούς συλλόγους καθώς και σε Ολλανδικά και Φλαμανδικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.⁴⁵ Θέλω να πιστεύω ότι με αυτόν τον τρόπο συμβάλλω στη διάδοση της «Καππαδοκικής Ιδέας» και πολλές φορές αισθάνομαι σαν «πρεσβευτής των Καππαδοκών», όπως με έχει αποκαλέσει η γενική γραμματέας και καλή φίλη μου Βάσω Παπαδοπούλου στην επαινετική της ομιλίας στο συνέδριο της Π.Ε.Κ.Σ. με θέμα «Γλωσσικά ιδιώματα και τοπικές διάλεκτοι στην Καππαδοκία» (Λάρισα, 15-16 Μαρτίου 2014). Είμαι περήφανος που έχω εκλεγεί ως επίτιμο μέλος πολλών καππαδοκικών συλλόγων, αλλά πιο πολύ ακόμα που με λένε οι Καππαδόκες μου φίλοι «Ολλανδό-Καππαδόκη» ή και *ζαρρά Καππαδόκ*.

⁴⁵ Βλ. research.flw.ugent.be/en/system/files/mjanse/MJ%20CV-Publications%202021-12-26.pdf.